

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

זעת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 386 פרשת: כי תבוא שבת קודש כ' אלול תשפ"א (28 באוגוסט 2021 למניין)

ר"ת	יציאה	כניסה	תל-אביב
20:23	19:47	18:51	
20:26	19:45	*18:34	ירושלים
20:23	19:48	18:41	חיפה
20:22	19:46	18:50	באר שבע

*לנוהגים 40 דק' 18:14

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

להרויח מצוות כל היום - בכל שעה, בכל דקה, ובכל שניה!

בואהבה, ולא ללכת אחר חוקות הגויים ולא להדמות למעשיהם, וכמובן שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

ופעם זכיתי לשמוע בירושלים עיה"ק לפני חמשים שנה, בשיעור תורה מהגאון רבינו בעל האור לציון זיע"א שאמר: שניתן להציל את כל היהודים בעולם שלא יכשלו באכילת פירות טבל, או באיסור אכילה מלחם שלא הפרישו ממנו חלה, חס ושלום. והרי איסור טבל הוא איסור מיתה בידי שמים (עי' סנהדרין פ"ג, טז), ומהטעם שזכין לאדם שלא בפניו (כתובות פ"א, ו) והרי מכל מיני הפירות שבעולם, נזרק בכל יום יותר מאחוז אחד, כך שניתן לכזיב על מה שיוזק, שזה יהיה כל שהוא **תרומה גדולה**. וכן לכזיב שהעשר הוא מעשר ראשון, ואחוז אחד הוא **תרומת מעשר**, וכן לכזיב על חילול מעשר שני. וכן הדין בפירורי הלחם הנזרקים בכל מאפיה, שיהיה אלה הפרשת חלה. וזו זכות גדולה להציל את כל היהודים בעולם מאיסור טבל ומאיסור חלה. ובוזה הזמן תרומות ומעשרות מדרבנן, **ויש בריא לכתחילה** (ור"ד סי' של"ט ט"ז ע"ש).

וזה בכלל זיכוי הרבים, ובכלל מצות **"וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵייו"** - ללכת ולהציל לטובה בכל מקום בעולם. ובעומק יותר, ביאור הענין של קיום המצוות על ידי הליכה דוקא - **"וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵייו"** - הוא ללמדנו שצריך להתאמץ כמה שיותר, ולכוין תמיד בכל פעולה, בכל עשייה, בכל דיבור, בכל הליכה, בכל חיוך, בכל פגישה, בכל עבודה, בכל נסיעה, בכל אירוע של שמחה ולהיפך, בכל שיחת טלפון ובכל הוצאת עלון שבועי, שיהיה תועלת של מצוה וקידוש השם בכל המעשים שלנו - יום יום, שעה שעה ורגע רגע. וזה בבחינת הליכה, כלומר, הולכים וחושבים, הולכים ומדברים, הולכים ועושים חסד, הולכים וחושבים אמונה שהכל משמים, הולכים וחושבים על הבית כיצד ניתן להתמקד את האוירה, כדי שיהיה יותר שמחה, קדושה ומצוות. וזה בבחינת הפסוק (ספרי פ"ג, טז): **"וְיִגְדִיל תוֹרָה וְיִאָדִיר"**, ופירש רש"י, ה' יתברך מגדיל ומאדיר לכם תורה, ע"ש. והיינו שבכל פרט ופרט ולו הקטן ביותר בעולם, ניתן לכוין ולקיים בו מצוות, וזאת כדי שלא נבזבז את החיים לבטלה, חס ושלום, אלא לכוין, לחפש ולמצוא מצוות כל רגע ורגע בחיים. וכן שכר פגיעות בהליכה למצוה, כל הדרך הרי היא מצוה (עי' סוטה כ"ג).

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

וכאשר שיש כאן קידוש השם כל רגע ורגע. וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כז, טו): **"וְאֲנֹכִי וּבִיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה' עַ"ש**.

ובזה מובן הפסוק בפרשתנו: **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ"**, והרי זה פלא! היתכן שהגויים רואים שם שמים ממש על היהודי? ובגמרא (בבבא מצ. טז) דרשו על פסוק זה: אלו תפלין שבראש. וכן הוא בתרגום ירמיהו, ע"ש. וכדברי המהרש"א (שבת קכג, א), שהתפלין שבראש שהוא בגלוי, הוא מביא פחד על הגויים. ויתכן להוסיף, שעצם הדבר שאותו יהודי נראה ממש שומר תורה ומצוות - **בלבוש, בהתנהגות, בצורת הדיבור ובכבוד ראש**, אזי יש כאן קידוש שם שמים להפגין במיוחד תורה ומצוות, ומזה יוצא פחד על הגויים.

מדוע אנשים לא אומרים "תודה"? ואיך יוצאים מזה?

להתענ על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

איך יוצאים מזה? מה ניתן לעשות בכדי להבין ולזכור להודות לכל מי שעשה לנו טובה כלשהי, ובפרט לריבונו של עולם העושה למעננו הכל? ובכן, מורי ורבותי, פרשתנו הנאוהה פותחת בפסוקים דלהלן: "ויהי כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה: ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצה אשר ה' אלקיך נתן לך ושמרת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם: ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו: ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אלקיך: וענית ואמרת ואת חצוני ואת ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב: וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה: ונצצק אל ה' אלקי אבותינו וישמע ה' את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת חצוני: ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאחות ובמפתים: ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש: ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי ה' והנחתו לפני ה' אלקיך והשתחוית לפני ה' אלקיך: ושמתה בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך:" (דברים ט, א-טו).

מבקש האלוקים מכל אדם בצאתו לשדה, לסמן את הפירות הראשונים משבעת המינים הבאים לעולם, ולהעניק אותם כתורה לבית המקדש. מעבר לכך, מבקש האלוקים לעמוד בפני הכהן ופשוט לומר "תודה", להודות לאלוקים על דורות העבר ועל הדורות הנוכחיים, להודות על שלוה ועל שקט נפשי ולהודות על פרי האדמה, "אשר נתתה לי ה'".

האלוקים לא מסתפק בתודה, כאשר היא לא מלווה בסל פירות משבעת המינים. האלוקים מבקש להביא את ביכורי הפירות ואיתם יחד להודות, משום שבלעדיהם תודתו של האדם לא תהיה מושלמת. באותו רגע הוא לא יראה ולא יחוה את הטוב אותו קיבל מהאלוקים ובתמורתו הוא מודה לו.

הלך האישון אותו יש לכל אחד מאיתנו ללמוד מפרשת הביכורים הוא: שלומר תודה זו מחויבות, זו חובה, זו אינה חומרה בעלמא.

הלך השני הוא איך עושים זאת? כאשר אתה רוצה לומר תודה, שים לב לנגד עיניך את מה שבאמת קיבלת מהאלוקים מכף רגל ועד ראש. תנשום עמוק ותודה לאלוקים על מקום העבודה שלך, על מקום הלימודים, על האשה, על הילדים, על הנכדים (כשתלמדם...), על האוויר לנשימה, על הבריאות, על הלב שלא מרשרש, על המח שלא עובר אירועים חריגים, ואז תאמר "תודה" גדולה וענקית. כאשר אתה נמצא מול השפע הגדול אותו קיבלת מהקדוש ברוך הוא, יש סיכוי טוב שתודה לו בלב שלם.

ואם הבנו זאת נכון, זכינו לריווח נוסף, גדול ועצום הרבה יותר. והריווח הוא כדלהלן:

פעמים רבות נמצא האדם בתוך ים של טובות ומתנות אותן קיבל מהקדוש ברוך הוא, אולם עם כל זאת מצב הרוח שלו והרגשתו הכללית אינם חגיגיים בלשון המעטה.

כאשר האדם מכין לעצמו את רשימת הטובות אותן העניק לו האלוקים, וכאשר הוא מבין באיזה מצב יכל הוא להיות באותה שעה, הרי שהוא זוכה, מעבר לזכות האמיתית לומר תודה, בזכות נוספת והיא: לחיות חיים מאושרים. לזכור ולהבין עד כמה עוטר אותנו ריבונו של העולם באהבה ובטוב ועד כמה כל הטוב הזה אמור לגרום לו להתפרצות של אושר ושמחה. מלבד בעיות כאלו ואחרות, וכגון "אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו" (תהלת כהן פרהש ג, אות י), "יש לו מנה רוצה מאתיים" (עז), הגורמות לאדם שלא להתלהב ולהתפעל מהטוב המונח לפתחו.

יזכנו ה' יתברך להעריך ולהוקיר את כל הטובות בהן סובבנו ולזכות להודות לו יום יום, שעה שעה, בנחת, שלוה ובמילוי כל המשאלות. ולהנחיל ערכים יסודיים ומדהימים אלו לבנינו, בהצלחה, עד להיותם מוצלחים ומבורכים בכל מכל כל.

ברוכים תהיו!

שלום וברכה, מורי ורבותי!

בשיחתנו נעמוד היום על דבר תמוה אותו חווים כולנו מדי יום, והיום נבין יותר עד כמה הוא תמוה ועד כמה תלוי בכל אחד ואחד מאתנו לצאת מאותה תמיהה ולהתחיל חיים חדשים...

וכלפי מה הדברים אמורים?

פעמים רבות עשית טובה למאן דהו, פעמים רבות טרחת למען מישהו ממשפחתך או מחברך, פעמים רבות אפילו עשית זאת למען אדם זר שלא היית חייב או מחוייב לכולם בעבורו. והנה, את התודה שקיבלת, קיבלת רזה ודחוייה, ושלא לומר "מאולצת", וגם זאת בשפה רפה.

פעמים רבות אנו שמים לב, שהסובכים אותנו לא יודעים, כביכול, להעריך את אשר עשינו למענם, ולא מודים על כך באמת מקרב לב כפי שהיו צריכים לעשות.

הבעיה חמורה עוד יותר, בכל תהלוכותיו של האדם מול בוראו. האלוקים, שמעניק לך מדי יום גם את החמצן וגם את הכח לנשום את אותו החמצן, אותו אחד שמסדר לך את הגוף רמ"ח איברים ושס"ה גידים, דואג להעביר לך את האוכל לכל ניס וניס בדם בצורה מבוקרת ובפיקוח הדוק.

והנה, ישנם אנשים "השוכחים" להודות לאלוקים על כך. אם אמרו חז"ל על הפסוק: "כל הגשמה תהלל י"ה" (תהלים קנ, ו), שעל כל נשימה ונשימה יש צורך להודות לבורא העולם (במלשית כהן יז, טו), הרי שאנשים לא רק שלא עושים זאת בכל נשימה, ולא רק שלא בכל יום, אלא במקרים חריגים נזכרים בכך במקסימום בערבו של יום כיפור.

ועל כך נשאלת השאלה הראשונה - למה? מה גורם לבני אדם שלא לאהוב לומר "תודה"?

והשאלה השניה והקשה עוד יותר היא - איך יוצאים מזה? מה ניתן לעשות בכדי ללמוד כן להודות ו"להצליח" להכיר טובה למי שגמל לנו טוב, ובראש כולם בורא העולם?

ובכן, מורי ורבותי, החיסרון והקושי באפשרות לומר תודה מורכב משלושה דברים:

הראשון שבהם, קשה לאדם באמת להאמין, שהוא הגיע להישג מסוים או השלים את הנצרך לו בעזרתו של אדם אחר ו/או של האלוקים. תמיד הוא חש שכחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה, ובמלחמתו ובהשתדלותו הגיע לכך. וגם אם מישהו עזר לו - הרי שהיתה זאת עזרה צדדית וקלה שאינה עומדת בגובה ההשתדלות והמאמץ אותם הקדיש הוא בעצמו. תמיד יראה האדם את המאמצים האישיים שלו וההשתדלות האישית אותה השתדל, כדבר עצום וגדול הרבה מעבר לכל יכולת של סיוע ממקורות זרים.

סיבה שניה לכך היא, גם אם באמת חש האדם את העזרה החיצונית, לעולם לא יחוש האדם לאחר אותה העזרה שחיי מושלמים, נוחים ורגועים. תמיד ידרוש הוא יותר וירצה מעבר למה שיש לו. כך, שתמיד יחוש שאותם סיוע ועזרה שקיבל קטנים הם ביחס לנצרך לו באמת. כי הרי עדיין הוא אינו עשיר כקורה, לא גיבור כשמשון, ולא שולט בכיפה כשלמה המלך...

והסיבה השלישית והאחרונה, אנשים לא אהבים להישאר חייבים. בתת מודע של כל אחד הוא יודע שאם הוא מודה לחברו מעומק הלב ומעניק לו את הזכות העצומה של לחוש האדם שעשה טובה גדולה עבורו, הרי שתודה זו אמורה "לנקום" בו ביום מן הימים, ומעתה יצטרך לדרוש בטובתו של אותו אדם שסייע לו. יצטרך לעשות למענו בשעת הצורך גם מה שלא כל כך נוח לו ולא ריווחי, וגרוע יותר - יצטרך לשאת על גבו את אותו חיוב הכרת הטוב כאבן ריחיים על צוואר.

היו מגדולי ישראל, מומחי חכמת הנפש שאמרו, שדבר זה יכול אפילו לגרום לאדם לשנוא את מטיבו ואיש חסדו. כלומר, לא רק שלא להודות לו, אלא להיפך אט אט לאובדו. וזה רק בעקבותיו של אותו לחץ של אבן הריחיים היושבת על צוואר ולוחשת באוזנו של האדם "אתה עדיין בעל חוב לאותו מטיבך ואיש חסדך".

אמירת סליחות בחצות יום לאברכים

שאלה: אברכים בכולל מבקשים להתחיל סליחות בחצות היום בשעה 12:40, האם כדאי הדבר?

תשובה: שאלה קשה ועדינה. מצד אחד אין כמו תורה בעולם, ולקצץ בלימוד זה כעין זילתא, חס ושלום. ומאידך, בימים קדושים אלו יש להרבות בתפלה גם לרבים וכו', ועל אחת כמה וכמה אנחנו הפשוטים ונכמולה נכריי והנאל כשעה סי תקפא סקילא ע"ש. וכנראה שהמשנה ברורה חשש ופחד להעתיק דין זה, משום שתלמוד תורה כנגד סליחות וכו'.

ולמעשה, אם תוכל לצלל היתר זה, שעל ידו תהיה שקידה עצומה בלימוד בחודש אלול ובתענית דיבור, בזה כבוד התורה יהיה בשלימות. ואז יהיה ניתן לומר סליחות לפני מנחה, וכיוצא בזה.

תקיעות שופר ב"ויעבור" שבסליחות

שאלה: מי שתוקע בשופר בסליחות ב"ויעבור", מתי יאמר שלוש עשרה מידות?

תשובה: אין צורך לתקוע בשופר בסליחות, ואם בכל זאת רוצים לתקוע, יש לתקוע אך ורק לאחר אמירת שלוש עשרה מידות ככוונה. ועיין בגמרא (י"ה) ש"שלוש עשרה מידות אינן חוזרות ריקם. וכדאי להקדיש שיעור, ובו להסביר בדיק את ביאור המלים של שלוש עשרה מידות לתועלת הציבור.

בישולי מחלל שבת בפרהסיא

שאלה: האם יש בעיה הלכתית באכילת תבשיל שנתבשל על ידי יהודי מחלל שבת בפרהסיא?

תשובה: אין בעיה. והחידוש כאן הוא, שגם לסוברים שדינו כגוי, אף על פי כן אין כאן דין של בישולי גויים, משום שבישולי גויים אסורים משום חתנות, וזה לא שייך במחלל שבת בפרהסיא, שאחרי הכל הוא יהודי, ובתו מותרת לנישואין ועיי' יבירא חיה יוד סי י"ז.

הגעלה לכלי שבישל בו הגוי

שאלה: עוזרת בית נכריה שבישלה אוכל כשר בסירים של בעל הבית ישראל, האם הכלים צריכים הגעלה, מכיון שנתבשל בהם בישולי גויים?

תשובה: שאלה יפה. בדיעבד סומכים על הרמ"א שבבית ישראל אין איסור בישולי גויים. וכן אם הנכרית לא שייכת לעובדי עבודה זרה, ומילא דינה כישמעאל שזה קל יותר בהלכה. ועוד סברא נוספת, שנכריה כיום מקבלת כסף בבית היהודי, והרי זה

כשכירות, ויש מתירים בזה. ובצירוף כל הספקות הללו יש להקל (ועיי' הל"ע ח"ז עמ' נט, והגהה). ולמעשה, בדיעבד אין צריך לעשות כללי זה הגעלה, אלא שלכתחילה אין לתת לנכריה לבשל כלל ועיקר.

כשאמא מתעקשת שלא אגוזו צפרניים בלילה

שאלה: אני בחור כבן שבע עשרה, לומד בישיבה משמונה בבוקר ועד שבע בערב, ואין באפשרותי לגזוז ציפורניים ביום. ואמא שלי בדעה נחרצת שלא גוזזים ציפורניים בערב או בלילה. האם דעה זו נכונה, או שגם זה חלק מן האמונות הטפלות שהאמהות התמימות שלנו מאמינות בהן?

תשובה: המפרשים בשלחן ערוך בסי' רס לא הביאו מנהג זה. ובספר הנחמד באר השבת, להרב הגאון מזכה הרבים הר"ר יוסף מוגרבי שליט"א, מביא כן בשם כמה אדמו"רים צדיקים (בעמ' מה, ע"ש). וכנראה שזו חסידות בעלמא.

ולמעשה מותר לגזוז ציפורניים בלילה לכתחילה, ובפרט שאתה בן תורה נשמה טובה. אולם צריך בחכמה להסביר את העניין לאמא שתחי', או שהחכם ירגיע אותה בטלפון שלא תדאג. ותגיד לאמא שלימוד התורה בלילה, מבטל את כל המקטרגים ביום ובלילה.

לעבור ברמזור אדום זה סכנת נפשות!

שאלה: רציתי לשאול, האם כשאני נמצא במעבר חציייה, ובעברו השני עומדות נשים שאינן לבושות בצניעות, וקשה לי גם להסתכל על הרמזור כדי לראות אם התחלף מאור אדום לאור ירוק וגם לשמור על העיניים, האם מותר לי לעבור גם מבלי להביט ברמזור כלל? וכמובן שמדובר באופן שאין מכונות כלל בכביש.

תשובה: חס ושלו! הרי זה פיקוח נפש, ויש בזה סכנה. וחכם עיניו בראשו, וילמד כיצד לשמור על העיניים, כך שיוכל להסתכל ברמזור ולא בנשים.

מה שאדם רוצה לראות הוא רואה. על עש הרשע כתוב: "יורא את הנשים", ואילו על יצחק אבינו ע"ה כתוב: "יורא והנה גמלים באים", והבן.

הקניה התבטלה והמוכר החזיר את הכסף פחות

עשרה שקלים

שאלה: רכשנו מצעים ממישהו המגיע ללקוח עד הבית (וכן זה הכוונה שגם משום שאין לו תנאים, ושילמנו עליהם במזומן). אחרי שפתחנו אותם, ראינו שיש על ההדפס

משהו שאינו מתאים לרוח היהדות, התקשרנו וביקשנו שיחליף אותם באחרים, ואם אין תחליף למשהו אחר שימצא חן בעינינו, או שיחזיר לנו את הכסף. הוא הסכים, אולם היות והוא נסע וחזר אלינו פעמיים, הרגשנו צורך לבקש ממנו שיחזיר לנו עשרה שקלים פחות (עבור לך וכו'), האם הכשלנו אותו בריבית? או שעצם זה שכיוונו על הטירחו שלו והדלק שבזבו, זה בסדר?

תשובה: זה בסדר ואין בעיה. זה אינו תשלום על הלואה, אלא היה כאן עסק מסוים שלא הצליח, ושילמתם על ההוצאות שהיו לו בעסק זה. ורואים שכולכם צדיקים, אין ריב ואין מחלוקת, ומבינים זה את זה, ובנוסף לכל זה גם אין כאן ריבית.

תספורת בצדדים מספר אחד ולמעלה מספר ארבע

שאלה: האם מותר להסתפר במכונת תספורת, כאשר עושה בצדדים מספר אחד, ולמעלה מספר ארבע? והאם תספורת זו נחשבת לתספורת של גויים?

תשובה: יש בזה חשש גדול מאד של תספורת של גויים, ואסור בהחלט להסתפר כך. אמנם נכון שאין כאן איסור תער, ואין השחתה, אולם עצם הדבר שזה דומה להתנהגות של גויים העושים בתער, הרי זה אסור, בבחינת "ובחוקותיהם לא תלכו".

והרמב"ם (פי"ב מהל' ע"ז) מדגיש כמה פעמים: "כדרך שעושין עובדי כוכבים", ע"ש. וכן כתב בשלחן ערוך (י"ד סי' קע"א ע"א), לא יגלה מהצדדין ויניח השער באמצע. והטעם הוא, משום שיש בזה חוקות העובדי כוכבים. וכן כתב ברמ"א שם (בשם התהלי"ק), או מה שהוא מלבושי הפריצות, הרי זה דרכי האמורי, ושמץ עבודת כוכבים, ע"ש.

גם מן רבנו הגדול זיע"א (בפירא חיה אב"ע סי' טו), מוסיף לבאר על איסור פאה נוכרית לנשים, שיש כאן איסור נוסף של "ובחוקותיהם לא תלכו", ע"ש. כך שלמעשה זה חמור מאד, וגם לספר המספר אותו יש עוון גדול בזה.

וכן בנידון דידן, בצדדים מספר אחד ולמעלה מספר ארבע, אם זה ניכר ויש כאן קשר ושמץ כל שהוא עם תרבות הגויים, הרי זו עבירה, ואין לעשות כן, אלא לעשות להיפך, וזה מצוין. כי בזה רואים תספורת יהודית, כאשר בצדדים יש יותר שערות מאשר למעלה. וכן לעשות כל הראש מספר אחד או מספר אפס, וכיוצא בזה, גם זה מצוין.

המשך מעמוד 1

סי' טו. וכן המשלם תשלום מידי לבעל מקצוע, מקיים בזה ארבעה עשר מצוות (עיי' ב"ח סי' ילב סי' טו).

• ציצית תפלין ומזוזה, הרי הן מצוות עשה מן התורה, כל רגע ורגע (משני צדדיהם ר"ס טו), ובפרט טלית קטן שלובש אדם, שבזה מרויח כל היום מצוות בלי סוף. ובזמן שבשמים יש דינים וגזירות על האדם, חס ושלום, ומענישים אותו על ביטול מצוות עשה של ציצית (עיי' מנחות ט"א), ומקיים בהנחת התפלין שמונה מצוות עשה, ובציצית חמש מצוות עשה (ס' מד.). והמתכוין לתפלה כדבעי, כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן (בבב"ב טו.), וכן נשים יקרות היודעות וזוכות להקפיד כמה שיותר על הצניעות בלבוש, הרי זו מצוות עשה מן התורה כל רגע ורגע. וצניעות לנשים זה כמו ציצית ותפלין לגברים.

• כיבוד הורים זו מצוות עשה מן התורה כל רגע. והמזול בהוריו אפילו בלב, הרי זה ארוך מפי הגבורה, רחמנא ליצלן (ב"ח פסח שפטים), ועליו להתענות על כך ארבעים וחמש יום, ע"ש.

- הדואג לבני משפחתו למחיה ולכלכלה, עליו נאמר "עושה צדקה בכל עת" - כל רגע ורגע מצוה (כתובות כ.). ובפרט כשהכל הוא אמצעי לחינוך של יראת שמים.

• אדם הנכנס לבית הכנסת, ונוהר להכנס בכובד ראש, ומחשבה של יראה ופחד ומורא מקדש, הרי זה מצוה כל רגע (משני צדדיהם ר"ס ט"ו א.), ועל אחת כמה וכמה שאינו נכנס בקומה זקופה, חס ושלום (עיי' פ"ש פי' מ"ג).

• האוכל סעודה ומכוין שיתחזק בגופו לעבוד את ה' יתברך, הרי זה מצוה (אור"ח סי' נ"א). וזה בבחינת "וכל מעשיך יהיו לשם שמים", ואפילו המסתכל באוכל ובירקות שאוכל, ומכוין לקיים מצות האמונה - שברא ה' יתברך ירקות ופירות כל אחד ואחד צבע שונה, טעם שונה וכן ויטמין נוסף בכל מין ומין, הרי זה מקיים מצוות. וכן המכוין בסעודת שבת קודש לשם עונג שבת וכבוד שבת ועוד מצוות רבות, הרי זה מקיים מצוות (עיי' בספר הגהות לשה"ש).

• וכן כשסועד בביתו או אצל הוריו או הורי אשתו, ומברך ואוכל ואינו שוכח לשבח את בני המשפחה, כמה מצוות מקיים בזה, ועל הכל, קידוש השם כל רגע. וכשלא משבח את הטורחים בסעודה, ובפרט את הוריו או את הורי אשתו או את זוגתו שטרחה והכינה, הרי זה כמו גזל ממש! וכידוע מהסבא מקלם, שהיה נזהר מאד לומר למארחת "תודה

רבה", ולהקשיב לדבריה כפי הצורך, והכל בקדושה ובכבוד ראש גדול!

• ועל הכל, כאשר דואג ומיצר על בעיות של פרנסה, של בריאות, של המשפחה, של שידוכין, של שלום בית, של צער גידול בנים, של כל מיני צרות ויסורים, וכן בעיות ובושות וקשיים בין אדם לחבירו. וכשיודע לקבל הכל בהשגחה פרטית משמים, ואפילו בדבר הקטן והפשוט ביותר, ומכוין להאמין שהכל משמים לטובה, כי ה' יתברך גדול מאד ובכוחו להשגיח ולפעול ולטפל גם בדברים הכי קטנים שבעולם, וכמובן גם תפקידים קטנים, כמו אחראי על הצנרת וניקיו המים שבעיר (עיי' ב"ח ט"א מהל' ט"א), ועל אחת כמה וכמה בעיות גדולות ועיקובים קשים, ובריאות הנפש והגוף הזקוקים לרפואה שלימה, על הכל אמונה בהשגחה פרטית, הרי זה מצוה כל רגע! ואם יקח כוס מים ויברך "שהכל נהיה בדברך", ויכוין על כל אותם הפרטים כולם שהכל נעשה בדיבורו של ה' יתברך, הרי שמקיים בזה מצוות רבות - עם ברכות! בבחינת "הַלְלַת בְּרַכְיִי", כלומר, ללכת, לצעוד ולהתקפל עם הדרך של ה' יתברך. והלואי שנוכה לכך תמיד. שבת שלום.

